

श्री.जयदिप डाकरे सार

श्री.प्रविं डाकरे सार

Subscribe

इयत्ता - पाचवी (29 डिसेंबर) विषय - महारी

Subscribe

डिसेंबर महिन्यातील तीन पाठ पूर्ण झालेले असून या पाठावटील सराव करण्यासाठी शेवटी ऑनलाईन टेस्ट दिलेल्या आहेत. त्या टेस्ट चा सराव करावा. उजळणीसाठी मागील तारखेच्या pdf वापराव्यात.

इयत्ता - पाचवी

विषय - गणित

उदाहरणसंग्रह 40

9. दशांश अपूर्णांक

खालील अपूर्णांकांचे लेखन दशांश अपूर्णांकांत करा.

(1) अडीच	(2) सब्बादोन	(3) पावणेतीन	(4) साडेदहा
(5) पावणेपंधरा	(6) सब्बासोळा	(7) साडेअदृठावीस	

 दशांश अपूर्णांकांची बेरीज

सर : समजा, एका पेनिलची किंमत अडीच रुपये आणि एका पेनची किंमत साडेचार रुपये आहे, तर त्यांची एकूण किंमत किती ?

सीमित्र : अडीच रुपये म्हणजे दोन आणि अर्धा रुपया आणि साडेचार रुपये म्हणजे चार आणि अर्धा रुपया. 4 रुपये आणि 2 रुपये मिळून झाले 6 रुपये आणि दोन अर्धे रुपये मिळून 1 रुपया, म्हणून दोन्ही वस्तूंचे एकूण $6 + 1$ म्हणजे 7 रुपये.

सर : बरोबर ! आता हीच बेरीज दशांश पद्धतीत कशी केली आहे, हे पाहा. शतांशस्थानच्या शून्यांची
1
बेरीज 0 आली.

$$0.5 + 0.5 \text{ म्हणजे } \frac{5}{10} + \frac{5}{10} = \frac{5+5}{10} = \frac{10}{10} = \frac{1}{1} = 1 \quad \begin{array}{r} 2.50 \\ + 4.50 \\ \hline 7.00 \end{array}$$

हा एक, हातचा म्हणून एककस्थानात नेला. बेरजेत दशांशस्थानी काही नाही, म्हणून त्या स्थानी शून्य लिहिले. एककस्थानातील $2 + 4 = 6$ अधिक हातचा $1 = 7$ म्हणून 2.50 रुपये आणि 4.50 रुपये यांची बेरीज 7.00 रुपये.

पूर्णांक संख्यालेखनासाठी आपण दशमान पद्धत वापरतो. तीच पद्धत विस्तारून दशांश अपूर्णांक लिहितो; म्हणून आपण पूर्णांकांची बेरीज जशी करतो, अगदी तशीच दशांश अपूर्णांकांची बेरीज करता येते.

आता मी बेरजेची आणखी काही उदाहरण सोडवून दाखवतो. ती अभ्यासा.

$$(1) + \begin{array}{r} 3.7 \\ 12.2 \\ \hline 15.9 \end{array} \quad (2) + \begin{array}{r} 6.8 \\ 5.5 \\ \hline 12.3 \end{array} \quad (3) + \begin{array}{r} 16.9 \\ 7.5 \\ \hline 24.4 \end{array}$$

सीमित्र : पहिल्या बेरजेत हातचा आलेला नाही. दुसऱ्या व तिसऱ्या बेरजेत हातचे आहेत.

रेखा : पूर्णांकांची बेरीज करताना आपण एककांत एकक आधी मिळवतो. तसेच इथे आधी दशांशात दशांश मिळवले आहेत. दुसऱ्या उदाहरणात दशांशस्थानच्या अंकांची बेरीज 13 आली आहे. 13 दशांश म्हणजे 10 दशांश + 3 दशांश = 1 एकक + 3 दशांश.

Write the following fractions as decimal fractions.

(1) Two and a half	(2) Two and a quarter	(3) Two and three quarters
(4) Ten and a half	(5) Fourteen and three quarters	(6) Sixteen and a quarter
(7) Twenty-eight and a half		

Adding decimal fractions

Sir : If the cost of one pencil is two and a half rupees and the cost of a pen is four and half rupees, what is the total cost?

Sumit : Two and a half rupees means two rupees and one half rupee. Similarly, four and a half rupees means four rupees and one half rupee. 4 rupees and 2 rupees make 6 rupees and two half rupees make one rupee, so both objects together cost $6+1=7$ rupees.

Sir : Correct! Now, see how this is done using decimals.

The sum of the 0's in the hundredths place is 0.

$$0.5 + 0.5 \text{ is the same as } \frac{5}{10} + \frac{5}{10} = \frac{5+5}{10} = \frac{10}{10} = \frac{1}{1} = 1$$

$$\begin{array}{r}
 & & 1 \\
 & & 2.50 \\
 + & & \\
 4.50 \\
 \hline
 7.00
 \end{array}$$

This 1 is carried over to the units place. There is nothing in the tenths place, so we put a zero there. In the units place, $2 + 4 = 6$ plus the carried over 1 makes 7.

So 2.50 rupees and 4.50 rupees add up to 7 rupees.

We use the decimal system to write whole numbers. We extend the same method to write fractions; therefore, we can add in the same way as we add whole numbers.

I will now show some more additions. Watch carefully.

$$\begin{array}{r}
 (1) \quad + \quad 3.7 \\
 \quad \quad \quad 12.2 \\
 \hline
 \quad \quad \quad 15.9
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 (2) \quad + \quad 6.8 \\
 \quad \quad \quad 5.5 \\
 \hline
 \quad \quad \quad 12.3
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 (3) \quad + \quad 16.9 \\
 \quad \quad \quad 7.5 \\
 \hline
 \quad \quad \quad 24.4
 \end{array}$$

Sumit : There is no carried over number in the first sum, but there are carried over numbers in the second and third sums.

Rekha : While adding whole numbers, we add units first. Similarly, here, tenths are added first. In the second example, the sum of the tenths place is 13. 13 tenths are 10 tenths + 3 tenths = 1 unit + 3 tenths.

Read and solve.

इयत्ता – पाचवी

विषय – इंग्रजी

डिसेंबर महिन्यातील घटक पूर्ण झालेले असून उजळणीसाठी मागील तारखेच्या pdf वापराव्यात.

१६. पाणी

आपण काय शिकलो?

- पाण्यात सजीवांसाठी घातक पदार्थ मिसळले की पाणी प्रदूषित होते.
- जलसाठ्यांचे प्रदूषण होऊ नये म्हणून त्यात सांडपाणी सोडण्यापूर्वी त्यावर अनेक प्रक्रिया करतात.
- पाणीपुरवठा करण्यापूर्वी गावाच्या जलशुद्धीकरण केंद्रात पाण्यात विरघळलेले व न विरघळलेले पदार्थ वेगळे केले जातात तसेच पाण्याचे निर्जन्तुकीकरण केले जाते.

- दीर्घकाळ पाऊस पडला नाही, तर दुष्काळ पडतो.
- दुष्काळग्रस्त भागांतील मानव, प्राणी, वनस्पती या सर्वांना दुष्काळाचा तडाखा बसतो.
- पाणी अडवून, जिरवून किंवा साठवून पावसाळ्यानंतरच्या काळात उपलब्ध करून देणे, याला जलव्यवस्थापन म्हणतात.

स्वाध्याय

१. काय करावे बरे ?

जमिनीच्या उतारामुळे बागेतील माती पाण्याबरोबर वाहून जात आहे.

२. जरा डोके चालवा.

पावसाचे पाणी जमिनीत मुरण्यासाठी रस्ते व पादचारी मार्ग कसे बांधावे ?

३. प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (अ) दुष्काळात कोणती परिस्थिती निर्माण होते ?
 (आ) पावसाळ्यानंतरही पाणी उपलब्ध होण्यासाठी शासन आणि नागरिक कोणती कामे करतात ?
 (इ) पावसाचे पाणी कशासाठी अडवावे लागते ?
 (ई) जलव्यवस्थापन कशाला म्हणतात ?

४. चूक की बरोबर ते सांगा. चुकीचे विधान दुरुस्त करून पुन्हा लिहा.

- (अ) पावसाचे पाणी आपल्याला वर्षभर मिळते.
 (आ) शासनातके दुष्काळग्रस्त भागांतील लोकांना आणि प्राण्यांना सुरक्षित जागी तात्पुरते हालवले जाते.

उपक्रम

१. तुमच्या पालकांशी किंवा मित्रांशी बोलून, वर्तमानपत्रांतून किंवा संकेतस्थळांवरून आपल्या राज्यात कोणत्या वर्षी दुष्काळ पडला होता, आणि दुष्काळावर मात करण्यासाठी कोणते उपाय योजले होते, याची माहिती मिळवा.
 २. वर्तमानपत्रांत छापून आलेली वाहत्या पाण्याची, साचलेल्या पाण्याची छायाचित्रे जमा करा.

* * *

68FV2N

वाचा व समजून घ्या.

ऑनलाईन टेस्ट

डिसेंबर महिन्यातील पाठ पूर्ण झालेले असून या पाठावरील सराव करण्यासाठी शेवटी ऑनलाईन टेस्ट दिलेल्या आहेत. त्या टेस्ट चा सराव करावा. उजळणीसाठी मागील तारखेच्या pdf वापराव्यात.

डिसेंबर महिन्यातील पाठ पूर्ण झालेले असून या पाठावरील सराव करण्यासाठी उजळणीसाठी मागील तारखेच्या pdf वापराव्यात.

माझा ऑनलाईन अभ्यास - सराव चाचणी

इयत्ता पाचवी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

14. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

[Click Here](#)

15. आपल्या समर्थ्या - आपले उपाय

[Click Here](#)

16. स्वच्छतेचा प्रकाश

[Click Here](#)

इयत्ता पाचवी - गणित

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

विभाज्य आणि विभाजक - भाग 1

[Click Here](#)

विभाज्य आणि विभाजक - भाग 2

[Click Here](#)

दर्थांश अपूर्णकिं

लवकरच

इयत्ता पाचवी - परिसर अभ्यास - 1

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

14. वाहतूक	Click Here
15. संदेशवहन व प्रसारमाध्यमे	Click Here
16. पाणी	Click Here
इयत्ता पाचवी - परिसर अभ्यास - 2	महिना - जोळेंबट ते डिलेंबट
6. अथमयुग-दगडाची हत्यारे	Click Here
इतर टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.	

Subscribe

निर्मिती - श्री.प्रविण डाकरे, श्री.जयदिप डाकरे

वेब स्रोत-'ई-बालभारती'

सौजन्य- जिल्हा परिषद कोल्हापूर

<https://www.gurumauli.in>